

Vážení prítomní, milí matičiari

Pripadla mi milá povinnosť pozdraviť a privítať Vás na spomienkovom stretnutí 190. Výročia narodenia jedného z najväčších dejateľov svojej doby evanj. farára, národovca, spisovateľa, rozprávkara Pavla Emanuela Dobšinského.

Narodil sa 16.3.1828 v Slavošovciach. Neskôršie sa rodina presťahovala do Sirku a potom študoval na evanj. lýceu v Levoči. V týchto časoch začína i literárne tvoriť. V roku 1855 ho pozvala bystranská cirkev za svojho kazateľa a 2. Júla toho roku prichádza do Bystrého, do dediny kde žilo v tom čase 400 obyvateľov. Ľudia tu žili skromne, no bystrania boli aj vtedy národ pracovitý, statoční a priateľskí. Zachovávali si svoje národné podvedomie, svoju reč, zvyky.

Dobšinský sa usadil v staručkej fare, ktorá stála pri kostole. Mal 27 rokov, bol slobodný a doniesol si so sebou pracovitosť, um, srdce a odhodlanie verne pomáhať nášmu ľudu. Napriek smutným úlohám / v tom čase bola v bystrom cholera/ našiel si čas aj na literárnu tvorbu, písal básne, venoval sa zbieraniu a písaniu piesní, porekadiel, povier. Mal na to dobré podmienky, hlavne zdroje. Tu uzreli svetlo sveta rozprávky Zakliata hora, Laktibrada, Panna z rosy počatá a z deväť matiek splodená, Matej veľký kráľ a Uliana veľká kráľovná, Radúz a Ľudmila, Hadogašpar, Dvanásť bratia a trinásť sestra. Sme hrdí na to, že časť z jeho rozprávok a povestí

pochádza z ústneho podania našich predkov. Sú nám vzácne, blízke, je v nich kus bystranskej duše.

Dobšinský sa zaoberal aj hmotným zabezpečením cirkevného zboru. Gazdoval na farských pozemkoch, choval domáce zvieratá, zaoberal sa včelárstvom.

Zabezpečil najnutnejšiu opravu fary a na jeho podnet sa cirkevníci rozhodli postaviť novú školskú budovu s bytom pre učiteľa. Dobšinský sa z obce vystáhoval v januári 1859 do Banskej Štiavnice a v jeseni 1861 natrvalo zakotvil ako farár v Drienčanoch, kde 22. Októbra 1885 zomiera.

Toto je len malá časť púte jedného z tých, ktorí učili našich predkov v slovenskú reč. Bud' me hrdí, že máme možnosť dýchať ten istý vzduch, piť tú istú vodu, prechádzať sa po tej zemi, kde sa rád prechádzal Pavol Dobšinský a počúvať tú istú bystranskú reč, z ktorej je mnoho na veky zapísané v jeho rozprávkach.

Na Dobšinského povestiach sa odchovalo mnoho generácií a ešte mnoho generácií príde, ustavične budú prichádzať k Dobšinskému, lebo mnohé čo dnes zvučí slávou, časom vybledne ako staré plátno, ale Dobšinského povesti budú, kým bude slovenská reč. Takým bol a zostal aj pre dnešok, pre prítomnosť ale i pre budúcnosť.

Dobšinský kázal: „Milovať slobodu, bojovať protu zlu v sebe a všade, bojovať o ľudskosť, to nech je našou alfou a omegou.“